

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Rozdział:

Bank Związku Spółek Zarobkowych S. A. w Poznaniu

Źródło:

Przemysł i handel 1918-1928 / red. nacz. Władysław Gieysztor i Czesław Peche.

Warszawa : Ministerstwo Przemysłu i Handlu, cop. 1928, strony 23-24

Rozdział zdigitalizowany udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«

H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

BANK ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH S. A. w Poznaniu

Budzące się w połowie ubiegłego stulecia polskie życie gospodarcze w b. dzielnicy pruskiej, skoncentrowane w tych czasach prawie wyłącznie w rolnictwie, drobnem kupiectwie i rzemiośle, mogło w ówczesnych warunkach liczyć na pomoc wyłącznie ze strony własnego społeczeństwa. Droga do tego celu było m. in. tworzenie spółdzielni, które zbierane oszczędności obracały na zasilanie polskiego życia gospodarczego. Celem regulowania obrotu pieniężnego wśród tych spółdzielni założony został przez polskich działaczy społecznych w 1886 r. Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu ze skromnym narazie kapitałem 40.000 mk. niem.

Zbiorowe zasilanie polskiego życia gospodarczego zebraniem przez spółdzielnie funduszami doprowadziło do ogólnie znanych, wprost zdumiewających wyników, przyczyniając się w najwyższej mierze do utrzymania polskiego stanu posiadania; zarazem stało się ono podwaliną wybitnego rozwoju Banku, który ze skromnych zaczątków stał się głównym ogniskiem polskiego życia gospodarczego w b. dzielnicy pruskiej, skupiając w 1917 r. w swych rękach depozytów na kilkaset miljn. mk. niem. przy kapitale własnym w wysokości 24 miljn. mk. niem.

Kiedy po wojnie światowej nastąpiło zjednoczenie wszystkich dzielnic państwa polskiego, Bank Związku Spółek Zarobkowych, dzięki posiadanym zasobom pieniężnym, przyczynił się znacznie do ufundowania młodej państwowości polskiej, biorąc szeroki udział w odbudowie i rozwoju życia gospodarczego kraju.

Bank w zaraniu niepodległości państwa pol-

skiego przyszedł z pomocą kredytową rządowi oraz wyczerpanym przez okupację i działania wojenne miastom, zasilając kredytami Warszawę, Lublin, Lwów i t. d. Zarazem Bank rozwinął bardzo ożywioną działalność w kierunku uprzemysłowienia i odbudowy kraju, przyczyniając się wydatnie do rozszerzenia już istniejących zakładów, a także do przejęcia licznych przedsiębiorstw z rąk obcych i spolszczenia tychże, oraz biorąc udział w tworzeniu całego szeregu nowych placówek przemysłowych, które dziś wytwarzają środki dla potrzeb naszego kraju.

Rozszerzając swą działalność na cały obszar państwa przez zakładanie w większych centrach życia gospodarczego własnych oddziałów, Bank jednocześnie brał udział także w organizacji szeregu przedsiębiorstw na terenie międzynarodowym, jak np. w utworzeniu Banku Gdańskiego, Monopolu Tytoniowego w Gdańsku i innych.

Po okresie inflacji i zaprowadzeniu złotego w 1924 r., Bank mógł ustalić kapitał własny, nie licząc rezerw, na Zł 20.000.000. Ogólny brak środków obiegowych w kraju oraz ostry kryzys gospodarczy i finansowy w 1925 r. stworzyły też dla Banku przejściowo trudne warunki pracy, ponieważ, ze względów czysto społecznych i celem wzmocnienia żywotności całego szeregu placówek handlowych i przemysłowych, nie realizował on pośpiesznie udzielonych tym placówkom kredytów, niezbędnych do przetrwania ogólnego kryzysu. Wysiłki te zostały uwieńczone powodzeniem i w miarę stopniowego wkraczania życia gospodarczego na tory normalne, Bank rozwija się coraz intensywniej, wysuwając się

SIEDZIBA BANKU W POZNANIU

na czoło prywatnej bankowości w Polsce. Obroty Banku w 1927 r. przekroczyły 7 miliardów złotych i wzrosły prawie trzykrotnie w porównaniu z 1924 r. Dowodem pomyślnego rozwoju Banku są następujące porównawcze dane bilansowe w okrągłych cyfrach (w zł):

	30/XII 1924	30/VI 1928
sumy bilansowe	100,000.000	258,000.000
wkłady i rach. bieżące	27,000.000	115,000.000
weksle i debitorzy	43,000.000	158,000.000

Mimo rozległego zakresu działalności, Bank nie przestał szczególną opieką otaczać ruchu spółdzielczego, który w czasie inflacji podupadł znacznie wskutek zaniku oszczędności. Rozszerzając i na tem polu działalność na całe państwo, Bank w charakterze centrali finansowej Unji Związków Spółdzielczych w Polsce ogniskuje w sobie działalność tej instytucji, obejmującej ok. 1.300 spółdzielni, liczących przeszło 650.000 członków i posiadających przeszło zł 90,000.000 własnych kapitałów.